

Startnotitie Omgevingsvisie Nijmegen

Inleiding

In juni van dit jaar is met de gemeenteraad gesproken over de Nijmeegse Omgevingsvisie aan de hand van de 'Menukaart Omgevingsvisie' (zie bijlage). Afgesproken is dat er op basis van deze gesprekken een korte startnotitie zou worden gemaakt met een beschrijving van het proces om te komen tot de Nijmeegse Omgevingsvisie. U treft deze startnotitie hierbij aan.

Doelstelling Omgevingsvisie Nijmegen

Met de komst van de Omgevingswet (per 1-1-2021) dienen gemeenten een Omgevingsvisie op te stellen die de kwaliteit en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving beschrijft. Het doel van de Omgevingswet is om als overheid meer te werken vanuit vertrouwen en initiatieven mogelijk te maken. Hiervoor worden regels vereenvoudigd en lokaal maatwerk mogelijk gemaakt. Dit vraagt van de gemeenten om een open houding naar inwoners en ondernemers. Deze open houding staat ook centraal bij het opstellen van de Omgevingsvisie ingezet. De Omgevingsvisie stellen we samen met de inwoners, ondernemers, instellingen en andere partners in de stad op. Het gaat immers om hun leefomgeving.

Met de Omgevingsvisie willen we kort gezegd de koers van de stad helder maken voor de sociaal-fysieke leefomgeving en een start maken met een nieuwe gemeentelijke werkwijze in het ruimtelijk domein. Het beoogde resultaat is een uitnodigende en verbindende Omgevingsvisie die door de stad wordt gedragen. De Omgevingsvisie Nijmegen geeft op hoofdlijnen een beschrijving van de staat van de stad, de gewenste ontwikkeling (per thema en aandachtsgebied) en de wijze waarop de gemeente hieraan uitvoering wil geven.

Richtinggevend

De Omgevingsvisie biedt een langetermijnvisie voor Nijmegen met richtinggevende keuzes (beleidsuitspraken) over de sociaal-fysieke ontwikkeling van de stad. Beleid op het gebied van allerlei sectoren zoals mobiliteit, archeologie, milieu etc. krijgt hierin in samenhang vorm. De Omgevingsvisie is een toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen en de basis voor op te stellen Omgevingsprogramma's en Omgevingsplan. Het is een middel voor het gemeentebestuur om haar ambities, opgaven en doelstellingen voor de langere termijn vast te leggen en zichtbaar te maken.

Uitnodigend

De Omgevingsvisie voor Nijmegen is ook een uitnodiging naar bewoners, maatschappelijke partners, marktpartijen om te investeren in Nijmegen. De visie geeft aan welke ontwikkelingen wenselijk en niet wenselijk zijn, waar de gemeente de komende jaren zelf in gaat investeren en waar de samenwerking zal worden gezocht (met partners in de stad, maar ook daarbuiten). Om zo gezamenlijk richting én vorm te geven aan de toekomst van Nijmegen.

Samenhangend

Nieuwe (integrale) uitdagingen voor steden zorgen ervoor dat we beleid veel meer in samenhang moeten gaan ontwikkelen. Zo kunnen we parkeerbeleid bijvoorbeeld niet los zien van beeldkwaliteit en beleid over bijvoorbeeld eenzaamheid is niet alleen een aangelegenheid van het sociale domein. Net als het werken aan een goed (economisch) vestigingsklimaat niet alleen van de afdeling Economische Zaken is maar een gezamenlijke opgave.

Het opstellen van de Omgevingsvisie voor Nijmegen draagt bij aan deze noodzakelijke integrale aanpak in het fysieke domein en de verbinding met het economische en sociale domein.

Uitwerking

Op basis van de gesprekken met het college, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie aan de hand van de Menukaart zien we de Omgevingsvisie niet als een eenmalig product, maar als de start voor een nieuwe gemeentelijke werkwijze. Door te gaan werken met een nieuw (online) platform, dat gemakkelijk kan worden aangepast, creëren we mogelijkheden om op een meer samenhangende manier met (ruimtelijk) beleid om te gaan binnen de gemeente. Ook kunnen we gemakkelijker voldoen aan de wens van de gemeenteraad om jaarlijks te actualiseren. De Omgevingsvisie is de eerste stap om hiermee te experimenteren. Eind 2019 willen we de Nijmeegse Omgevingsvisie 1.0 als online platform lanceren. Kenmerken:

- Tool voor toekomstige actualisaties
- Vergroot de vindbaarheid van beleid
- Sluit aan bij leefwereld van onze inwoners
- Is visueel aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk
- Anticipeert op het toekomstige Digitaal Stelsel en Omgevingsplan Nijmegen

Na invoering van de landelijke Omgevingswet is het niet meer toegestaan om allerlei sectorale nota's afzonderlijk vast te stellen. Wel mag men o.b.v. de Omgevingswet nog steeds een (op thema of sector) gericht Omgevingsprogramma of -plan vaststellen. We willen op de volgende wijze hiermee omgaan:

- Het huidige (ruimtelijke) beleid nemen we op in de Omgevingsvisie of het Omgevingsprogramma/plan.
- Nieuw beleid nemen we op in het online platform en we passen deze jaarlijks (of wanneer nodig) aan. Dit kan ook op onderdelen zijn, afhankelijk van de toekomstige behoefte van bestuur en raad.
- We gaan werken met een nieuw integraal team van beleidsadviseurs dat verantwoordelijk wordt voor de totstandkoming en toekomstige actualisaties van de Omgevingsvisie Nijmegen. Ook binnen het college zal meer afstemming over beleidsvoornemens komen bijvoorbeeld d.m.v. een bestuursteam.
- In de tijd dat gewerkt wordt aan de Omgevingsvisie staan er enkele ruimtelijke nota's op de planning om geactualiseerd te worden. We streven ernaar om zoveel mogelijk van deze actualisatie op te nemen in de Omgevingsvisie. Dit worden dan thema's (of onderdelen daarvan) van de Omgevingsvisie. Sommige nota's moeten om juridische redenen eerder worden vastgesteld, bijvoorbeeld voor

onderbouwing van bestemmingsplannen. Als dit zo is, dan worden deze nota's als bouwsteen voor de Omgevingsvisie (tijdelijk) vastgesteld. Op het moment van vaststelling van de Omgevingsvisie worden deze nota's opgenomen in de Omgevingsvisie en wordt de sectorale nota ingetrokken.

- De actualisatie van deze nota's wordt voorbereid in het (nieuwe) integrale team van beleidsadviseurs welke ook de Omgevingsvisie begeleidt.

Op basis van de ervaringen passen we in de toekomst eventueel de werkwijze aan. Dit resulteert in actualisaties van de Omgevingsvisie (versie 2.0 en verder).

Pilot Omgevingswet: Dukenburg

Dukenburg is een (bij het Rijk aangevraagde) pilot in het kader van de Omgevingswet. Van sociaaleconomische uitdagingen, de noodzakelijke renovatie van woningen, winkelcentra en maatschappelijke voorzieningen, tot aan het aardgasvrij maken van de wijk; in de komende jaren is het samen de schouders eronder voor Dukenburg. Problemen en kansen zijn met inwoners, ondernemers en professionals geïnventariseerd en zijn maart 2018 vastgelegd in de Toekomstverkenning Dukenburg "Van dromen naar daden".

Een bijzondere integrale opgave in de geest van de Omgevingswet. Met de pilot willen we leren en experimenteren met het werken met de Omgevingswet. Procesmatig houdt dit in dat we stakeholders en bewoners vroeg betrekken en om input vragen voor een (omgevings)programma en omgevingsplan. Inhoudelijk biedt een pilotstatus meer (juridische) mogelijkheden door de verbrede reikwijdte van het plan. Sociale doelstellingen kunnen worden meegenomen. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot gebiedsgerichte milieuregels, langere tijdelijke bestemmingen of afwijking van RO-standaarden. De Omgevingswet biedt kansen voor een integrale gebiedsgerichte aanpak van sociale en fysieke opgaven.

DE OMGEVINGSVISIE - STAPPENPLAN

1 Staat van de stad

Sep

Okt

Nov

Dec

2 Thema's / gebieden bepalen

Jan '19

3 Thema's / gebieden uitwerken

Feb

Mrt

April

Mei

4 Kaarten terugleggen

Mei

Juni

5 Verwerken naar online platform

Juli

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Omgevingsvisie door de jaren heen

omgevingsprogramma's | omgevingsplannen | platform actualiseren | herijken uitgangspunten |

2018-2019

2020

2021

Stappenplan

Hieronder staan de stappen beschreven om te komen tot de Omgevingsvisie 1.0. We beginnen niet op nul, veel is al bekend over de stad en haar uitdagingen. Hiermee is rekening gehouden bij de volgende stappen, evenals de keuzen die gemaakt zijn bij de menukaart Omgevingsvisie in juni 2018.

Stap 1: Staat van de stad

Op basis van reeds bekend beleid, onderzoeken (zoals de Stads- en Wijkmonitor) en onze rechtstreekse contacten met bewoners en ondernemers willen we in deze eerste stap met een aantal stakeholders gesprekken voeren over de 'staat van de stad' en haar uitdagingen. Het gaat erom te toetsen of deze onderzoeken, verkenningen in het veld en gemaakte beleidskeuzes een juist beeld schetsen.

We beginnen deze fase met een analyse van de (belangrijkste), reeds vastgestelde, beleidsdoelen in de fysieke leefomgeving en de onderlinge raakvlakken (o.a. Coalitieakkoord, Stadsvisie, sectorale nota's). Hierbij betrekken we ook al verworven kennis over voor Nijmegen belangrijke trends en ontwikkelingen. Ook kijken we naar actuele wijkplannen (bijv. de verkenning Dukenburg). Op basis hiervan gaan we in gesprek met de stad. De hoofdvraag is: herkent iedereen zich hierin of zijn er andere uitdagingen?

We starten de gespreksronde met een werksessie van de gemeenteraad over de staat van de stad. Daarin wordt voortgeborduurd op de sessie over de grote opgaven voor Nijmegen van Platform 31. Dit biedt de mogelijkheid voor de raad om vooraf input te leveren op belangrijke thema's voor de Omgevingsvisie en inhoudelijke kaders mee te geven voor het gesprek met de stad.

We kiezen er in opdracht van de gemeenteraad voor om vervolgens gericht in gesprek te gaan met stakeholders en niet de volle breedte op te zoeken. De te benaderen stakeholders zijn in ieder geval:

- Enkele (grotere) bedrijven uit de stad,
- Inwoners zoveel mogelijk via wijk- of stadsnetwerken die een goede vertegenwoordiging van de stadsbewoners zijn, zoals verschillende (wijk)verenigingen, het stadspanel, de kinderraad e.d.
- Aantal 'experts', zowel landelijk als lokaal
- Regionale partners als Provincie, gemeente Arnhem, GGD etc.

Met de Radboud Universiteit is afgesproken dat zij een bijdrage gaan leveren aan de Omgevingsvisie.

Stap 2: Thema's en aandachtsgebieden bepalen voor Omgevingsvisie

Op basis van de verkregen input en de analyse van het bestaande beleid en onderzoeken wordt een voorstel gedaan voor de thema's en aandachtsgebieden van de Omgevingsvisie. Hierbij wordt ook een verbinding gelegd met de economische visie en het sociaal domein.

Deze stap levert een document op (korte weergaven van de eerste twee stappen) dat ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het college en ter informatie wordt aangeboden aan de gemeenteraad en de betrokkenen uit stap 1. Dit besluit gaat over de inhoudelijke richting van de volgende stappen.

Stap 3: Thema's en aandachtsgebieden uitwerken door ontwerpend onderzoek

Vervolgens gaan we het gesprek aan (per thema of gebied) aan de hand van ontwerpend onderzoek. Daarin gaat het er om met elkaar te verkennen wat mogelijke richtingen voor de toekomst zijn. Het gesprek in de werksessies wordt gefaciliteerd door beeld- en kaartmateriaal. Per thema of gebied worden de stakeholders (bedrijven, bewoners en maatschappelijke organisaties) geïnventariseerd en uitgenodigd. In de gesprekken wordt de scherpste opgezocht:

- wat is nodig voor de komende jaren, bovenop de ambities en doelen die al vastgesteld zijn?
- Wie heeft welke rol?
- Wat zijn de strategische uitgangspunten en wat zijn de meer tactische/operationele kaders, die meer thuishoren in het Omgevingsprogramma of –plan?
- Is er prioriteit aan te brengen?

Stap 4: Kaarten terugleggen

De kaarten en beschrijvingen worden ook in deze fase terug gelegd bij enkele stakeholders uit stap 1, waaronder een aantal geraadpleegde experts (o.a. van de Radboud), het stadspanel.

Ook wordt in deze fase een werksessie georganiseerd met de gemeenteraad over de opbrengst tot nu toe. Dit biedt de raad de mogelijkheid om input te geven en prioriteit aan te brengen. Daarnaast wordt een sessie georganiseerd met belangrijke regionale partners en wordt gesproken met bewoners uit stap 1 en stap 3 en de kinderraad.

Stap 5: Verwerking naar online platform

De input uit stap 4 wordt verwerkt naar het online platform. De vorm hiervan dient nog nader te worden bepaald. Voorafgaand aan de lancering van de website wordt een (bondig) inhoudelijk document, welke dient ter oplading van de website, ter besluitvorming aangeboden aan College en gemeenteraad. Het is de bedoeling dat de webversie het juridisch bindend kader wordt.

Planning

Stap 1: staat van de stad	Oktober tot december 2018
Stap 2: thema's/gebieden bepalen	Januari 2019
Stap 3: thema's/gebieden uitwerken	Februari tot mei 2019
Stap 4: kaarten terugleggen	Mei en juni 2019
Stap 5: verwerken naar online platform	Juli tot dec 2019